

ประวัติศาสตร์การปกครองท้องถิ่น

พต.ดร.ณัฐพล ใจจริง

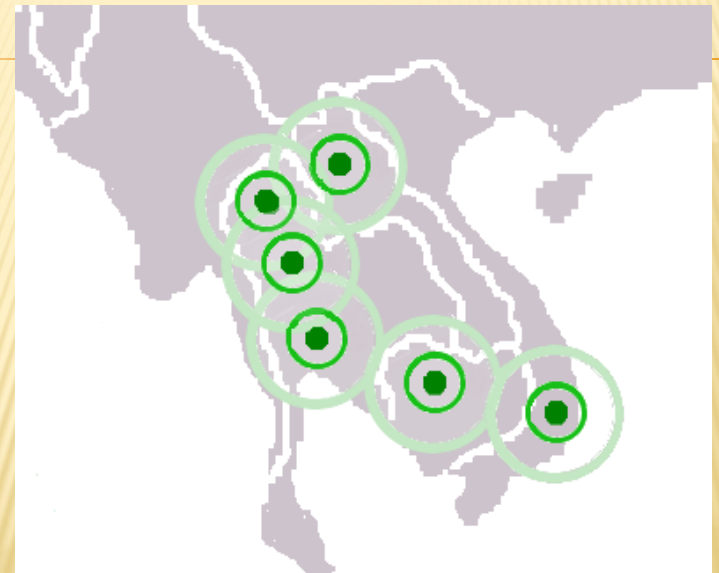
แนวทางการศึกษา

1. รัฐโบราณในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Traditional State)

O.L.Wolter ----- MANDALA ภาณุภริยวณ ของอำนาจจากราธานี

MANDALA

แมนดาลา เป็นแนวคิดของ Oliver W. Wolter ที่ใช้อธิบาย
ลักษณะของความสัมพันธ์ทางการเมืองในดินแดนแถบอุษาคเนย์
ดั้งเดิมคำนี้เป็นภาษาสันสกฤต หมายถึง ปริมณฑล – Manlada
หมายถึง ตัวแบบของความกระจ่างกระจายของอำนาจการเมือง
ระหว่างเมืองต่างๆ ในยุคโบราณของดินแดนแถบอุษาคเนย์ ซึ่ง
อำนาจในท้องถิ่นตาม ความสำคัญ

เมืองประเทศราชของสยาม

หัวเมืองประเทศราช ต่างชนชาติ ต่างภาษา มีผู้ปกครองประเทศราชปกครองอาณาจักรของตนเองแต่สวามิภักดิ์กับราชธานี

หัวเมืองประเทศราช ทางเหนือ

ล้านช้าง

ล้านนา

หัวเมืองประเทศราชทางใต้

✕ ตานี ตรังทານู ปะลิต ไทรบุรี ฯลฯ

หน้าที่ เมืองประเทศราช

1.ยอมรับความเหนือกว่าของเมืองราชธานี

2.ช่วยเมืองราชธานีในการรบกับจริราชศัตรู

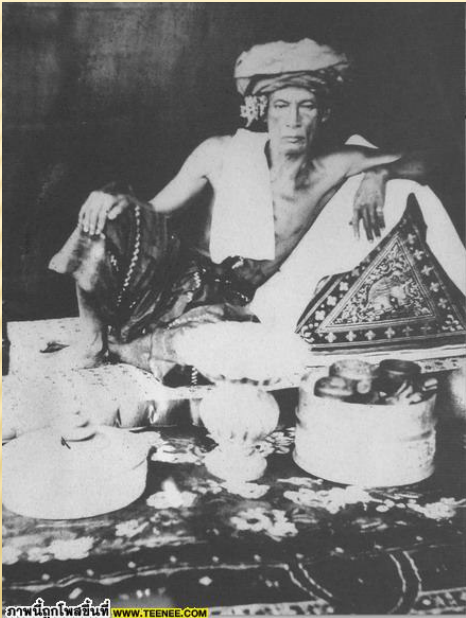
3.ส่งต้นไม้เงินต้นไม้ทอง เพื่อแสดงการสวามิภักดิ์

เจ้ากาวิละ
เจ้าผู้ครองอาณาจักรล้านนา

เจ้าอุปราชขุนวงศ์

เจ้าเมืองน่าน เจ้าสุริยวงศ์ปริตเดช

เจ้าเมืองลำพูน

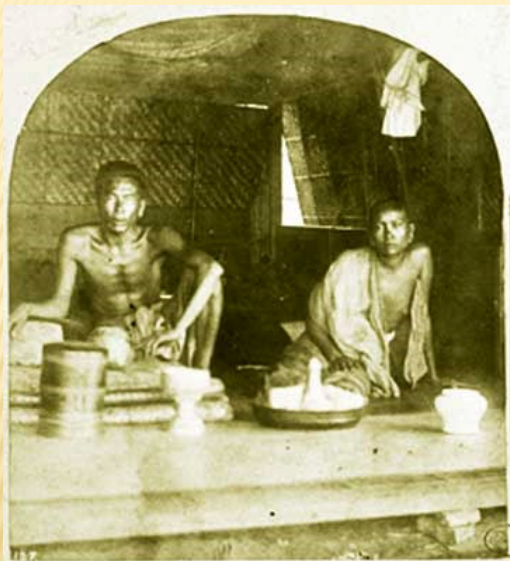

ภาพนี้ถูกโพสขึ้นที่ WWW.TEENEE.COM

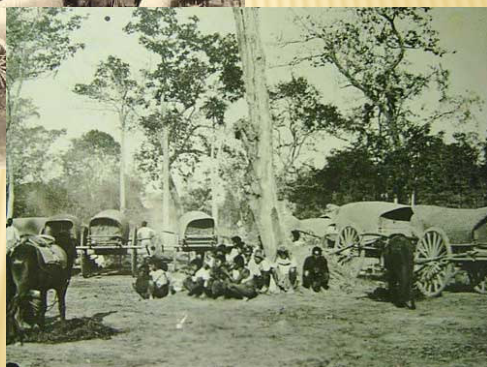
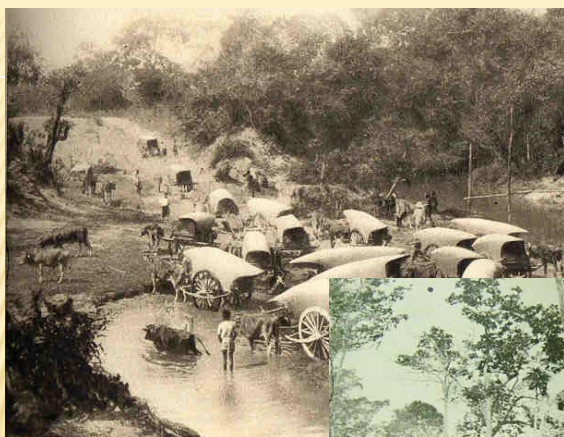

✕ ตัวกูวับดุลกวดร กามาธุตดิน เจ้าเมืองปา
ตานิดนสุดท้าย (พ.ศ.๒๔๔๒-๒๔๔๕) และ
ดรวบดรว ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์จาก
สยามเป็น พระยาวิชิตภักดีศรีสุรวงษ์ขารัตนา
เนตประเทศราช

ชาวบ้านภาคอีสาน (ภาพ : หอจดหมายเหตุแห่งชาติ พ.ศ. ๒๔๗๖)

แนวทางการศึกษา

2. รัฐสมัยใหม่ (Modern State) ที่ได้รับความดีดั่งเรื่อง เบตแดน รัฐบาล ประชากร และการรวมศูนย์อำนาจปกครอง

การสร้างรัฐสมัยใหม่

✕ กระบวนการรวมศูนย์เข้าสู่ศูนย์กลาง Centralization ในสมัยรัชกาลที่ 5

มณฑลเทศาภิบาล

เขตแดน ---- ยกเลิกหัวเมืองประเทศราช

รัฐบาล ---- หน่วยงานศูนย์กลางอยู่ที่กรุงเทพฯ ตัดสินใจจากกรุงเทพฯ

อำนาจปกครอง ----- ยกเลิกเจ้าผู้ปกครองเดิม ส่งขุนนางจากกรุงเทพฯ เข้าควบคุมการปกครอง

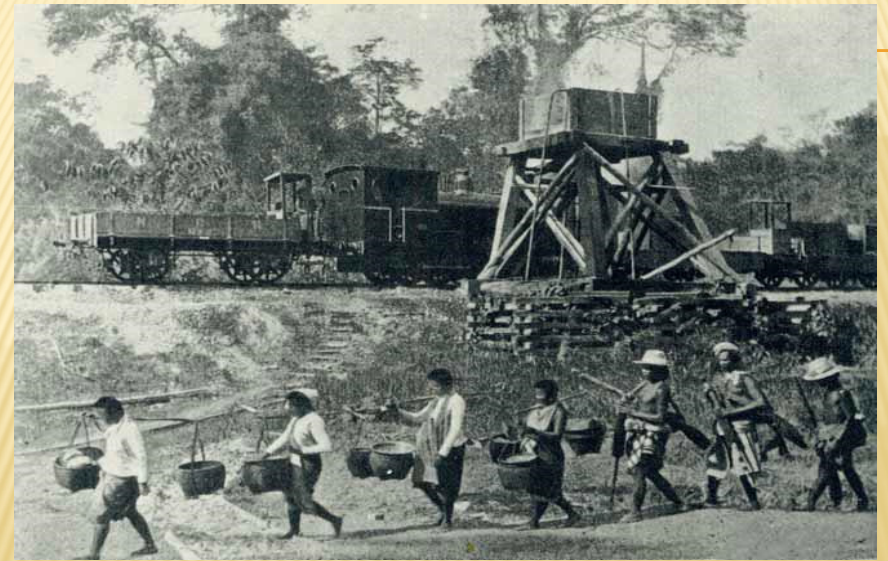
----- นำกองทัพอังกฤษเข้าควบคุม/ปราบปรามการลุกฮือ

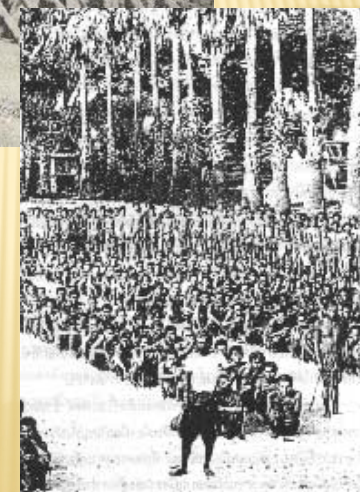
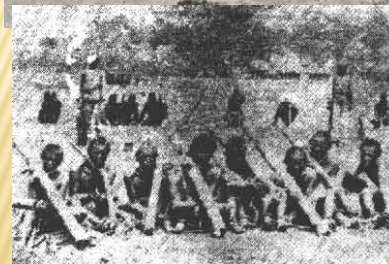
----- จัดระบบการเก็บภาษี

ประชากร --- สร้างความเหมือน ความเป็นชาติ --- ปรับระบบการศึกษาให้ยึดภาษาไทย หลักสูตรการเรียนที่กำหนดจากกรุงเทพฯ

กบฏพินนัง ภายหลังตรึงในวิสาข

กบฏเจ็ดยก ที่เมืองเพชร

การศึกษาระบบการสร้างรัฐสมัยใหม่ของสยาม

- ✖ แนวที่ 1 ชื่นชม นโยบายการสร้างรัฐสมัยใหม่ของรัชกาลที่ 5 /กรุงเทพฯ ว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้อง ได้สร้างความเจริญให้กับท้องถิ่น กระบวนการรวมศูนย์เป็นไปด้วยความราบรื่น มองว่า การต่อต้านเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง การต่อต้าน คือ “กบฏ”
- ✖ แนวที่ 2 วิเคราะห์ว่า กระบวนการรวมศูนย์เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดปัญหา และการไม่ยอมรับของอำนาจในท้องถิ่น/ประเทศราชเดิม กระบวนการรวมศูนย์ไม่ได้มีความราบรื่น เพราะมีการต่อต้าน การรวมศูนย์เป็นการทำลายอัตลักษณ์ทางภาษา วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของท้องถิ่นลง เป็นการสร้างความเหมือนโดยไม่คำนึงถึงความแตกต่าง ทำให้ดินในท้องถิ่นสูญเสียความเป็นตนเอง ความเชื่อและประวัติศาสตร์ของตนไป